

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-2 ta' Frar, 2006

Citazzjoni Numru. 630/1998/1

***Mid Med Bank p.l.c., għà Mid Med Bank Limited, illum
HSBC Bank Malta p.l.c.***

Versus

***Concrete Mix Limited, A Montebello Limited, Anthony
Montebello proprio, u Maria Dolores mart l-istess
Anthony Montebello***

F'din il-kawża s-soċjetà attriċi qiegħda titlob mingħand il-konvenuta *Concrete Mix Limited* bħala debitoriċi prinċipali u mingħand il-konvenuti l-oħra bħala garanti r-radd ta' flus mislufa b'*overdraft facility*.

Iċ-ċitazzjoni tgħid illi b'kuntratt tat-23 ta' Mejju 1988 fl-atti tan-Nutar Pierre Falzon l-attriċi tat lill-konvenuta *Concrete Mix Limited* servizz bankarju ta' self ta' flus b'*overdraft facility* fuq kont kurrenti. Bis-saħħa ta' l-istess kuntratt il-konvenuti l-oħra daħlu bħala garanti bil-ġid tagħhom kollu

li kellhom u li għad ikollhom. Id-debituri naqsu milli jħallsu meta l-attriċi talbet il-ħlas, ukoll b'ittra uffiċjali tas-16 ta' Settembru 1997, u llum għandhom jagħtu bilanċ ta' mitejn u sitt elef u tlieta u ħamsin lira u ħamsa u sittin ċenteżmu (Lm206,053.65), flimkien ma' l-imgħax mit-22 ta' Marzu 1997.

L-attriċi għalhekk qiegħda titlob illi l-qorti tikkundanna lill-konvenuti jħallsuha mitejn u sitt elef u tlieta u ħamsin lira u ħamsa u sittin ċenteżmu (Lm206,053.65), flimkien ma' l-imgħax mit-22 ta' Marzu 1997 sa meta jsir il-ħlas, u l-ispejjeż, fosthom dawk ta' l-ittra uffiċjali tas-16 ta' Settembru 1997.

L-attriċi kienet talbet ukoll illi l-kawża tinqata' bid-dispensa tas-smiġħ, taħt il-proċedura sommarja speċjali, iżda, billi l-konvenuti wrew illi kellhom eċċezzjonijiet x'jagħtu għat-talba ta' l-attriċi, il-qorti, b'dikriet mogħti fid-19 ta' Mejju 1998¹, ordnat illi l-kawża timxi bil-proċedura normali, u l-konvenuti (ħlief Maria Dolores Montebello) ressqo dawn l-eċċezzjonijiet:

1. il-bank attur irid juri illi hu ħa fuqu l-obbligi u kiseb il-jeddijiet ta' *Mid Med Bank Limited*, u illi fost il-jeddijiet li kiseb hemm il-kreditu li tiegħu qiegħed jitlob il-ħlas;
2. jekk kien hemm ċessjoni ta' jeddijiet, trid issir prova illi tħarsu l-formalitajiet li jrid l-art. 1470 tal-Kodiċi Ċivili;
3. kull garanzija mogħtija mill-konvenuta Maria Dolores Montebello, kemm jekk f'att notarili kemm jekk b'xi mod ieħor, ma tiswiex għax meta tat dik il-garanzija ma tħarsitx il-proċedura li kienet trid il-liġi fis-seħħ dak iż-żmien taħt l-art. 1933 tal-Kodiċi Ċivili, u għalhekk dik il-konvenuta għandha tinħeles mill-ħarsien tal-ġudizzju; u
4. għandu jiġi speċifikat kemm mis-somma mitluba huwa kapital u kemm huwa mgħax, għax il-bank attur ħadem imgħaxijiet fuq imgħaxijiet; barra minn hekk, il-kapital għandu jitnaqqas għax irdoppja jew għax ma għandux jingħata daqs kemm qiegħed jitlob il-bank attur. Il-konvenuta Maria Dolores Montebello għamlet tagħha l-eċċezzjonijiet mogħtija mill-konvenuti l-oħra, u ressqet ukoll l-eċċezzjoni illi kull garanzija mogħtija minnha ma tiswiex billi qabel ma ngħatatx awtorizzazzjoni mis-Sekond'Awla tal-Qorti Ċivili.

¹ *Fol. 27.*

Maria Dolores Montebello nqdiet ukoll bil-proċedura mibdija mis-soċjetà attriċi biex ressqet kontro-talba:

Fissret illi meta, b'kuntratt tat-23 ta' Mejju 1988 fl-atti tan-Nutar Pierre Falzon, l-attriċi tat lill-konvenuta *Concrete Mix Limited* servizz bankarju ta' self ta' flus b'*overdraft facility* fuq kont kurrenti, u bis-saħħa ta' l-istess kuntratt il-konvenuti l-oħra daħlu bħala garanti bil-ġid tagħhom kollu li kellhom u li għad ikollhom, il-garanzija minn Maria Dolores Montebello, li ngħatat bl-att notarili fuq imsemmi u fuq *guarantee forms* maħruġa mill-bank stess bid-data tat-23 ta' Mejju 1988 u tat-8 t'Ottubru 1992, ingħatat bla ma qabel ingħatat awtorizzazzjoni mis-Sekond'Awla tal-Qorti Ċivili, bi ksur ta' l-art. 1933 tal-Kodiċi Ċivili. Effettivament, il-konvenuta kienet qiegħda tagħti garanzija għal żewġha l-konvenut l-ieħor Anthony Montebello, u għalhekk ma tiswiex. Il-konvenuta Maria Dolores Montebello għalhekk qiegħda titlob illi l-qorti tgħid illi l-garanziji mogħtija minnha, kemm bis-saħħa ta' l-att notarili tat-23 ta' Mejju 1988 kif ukoll bil-*guarantee forms* tat-23 ta' Mejju 1988 u tat-8 t'Ottubru 1992, ma jiswewx. Qiegħda titlob ukoll l-ispejjeż tal-kawża.

Għal din il-kontro-talba, l-attriċi ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. ir-rikonvenzjoni ma tiswiex għax ma hemm ebda indikazzjoni la ta' l-ismijiet tal-partijiet fil-kawża u lanqas ta' quddiem liema qorti saret ir-rikonvenzjoni, u għalhekk għandha titneħħa mill-inkartament; u
2. il-garanzija mogħtija mill-konvenuta ngħatat dwar dejn ta' soċjetà kummerċjali, u mhux dejn ta' żewġha, u għalhekk l-art. 1933 tal-Kodiċi Ċivili ma jgħoddx għall-każ. B'nota tas-17 ta' Mejju 2000² is-soċjetà attriċi ċediet il-kawża safejn magħmula kontra *Concrete Mix Limited* u *A. Montebello Limited*, iżda żammet it-talbiet safejn magħmula kontra l-konvenuti l-oħra, li huma Anthony Montebello u Maria Dolores Montebello. B'nota oħra tal-20 ta' Settembru 2002³ is-soċjetà attriċi għarrfet lill-qorti illi s-*sorte* tħallas għal kollox u, waqt is-seduta tal-15 t'Ottubru 2002⁴, l-attriċi kompliet tgħarraf lill-qorti illi sar

² *Foll. 454 et seq.*

³ *Fol. 476A.*

⁴ *Fol. 478.*

ftehim bejn l-attriċi u l-konvenuti kollha flief Maria Dolores Montebello dwar l-ispejjeż ukoll, u għalhekk fadal biss illi tingħata sentenza dwar it-talba kontra Maria Dolores Montebello għall-ispejjeż.

Sabiex tingħata deċiżjoni dwar l-ispejjeż għudizzjarji quddiem il-konvenuta Montebello, li kienet imħarrka bħala garanti, irridu naraw jekk il-garanzija mogħtija minn din tiswiex jew għandhiex tiġi mħassra, kif qiegħda titlob fir-rikonvenzjoni. Qabel ma nwieġbu għal din il-mistoqsija, iżda, irridu naraw jekk ir-rikonvenzjoni saritx sew.

Fl-ewwel eċċezzjoni tagħha għar-rikonvenzjoni, is-soċjetà attriċi tgħid illi r-rikonvenzjoni ma tiswiex għax "ma hemm ebda indikazzjoni fl-istess azzjoni la ta' l-ismijiet tal-partijiet u lanqas ta' quddiem liema qorti tali azzjoni qiegħda tiġi trattata"⁵.

Is-soċjetà attriċi ressqet din l-eċċezzjoni għax fuq il-karta li fuqha tniżżlu l-premessi tar-rikonvenzjoni u l-kontro-talbiet, ma hux muri l-isem tal-qorti u lanqas l-*occhio* tal-kawża bl-ismijiet tal-partijiet.

Dawn il-partikolaritajiet, iżda, huma miġjuba fin-nota ta' eċċezzjonijiet. Lis-soċjetà attriċi dehrilha li kellhom jerggħu jingiebu għax dehrilha illi l-kontro-talbiet isiru b'att ieħor, għalih, u mhux fl-istess nota ta' eċċezzjonijiet. Il-liġi iżda trid illi r-rikonvenzjoni ssir fin-nota ta' eċċezzjonijiet stess, u mhux f'att ieħor għalih. Dan joħroġ ċar mill-art. 398 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili:

398. (1) Il-konvenut li jkun irid jipproponi r-rikonvenzjoni, għandu jagħmel il-kontro-talba tiegħu fin-nota ta' eċċezzjoni, meta l-proċedimenti jkunu b'ċitazzjoni, jew fir-risposta bil-miktub għar-rikors meta l-proċedimenti jkunu b'rikors.

(2) Il-kontro-talba għandha titressaq wara l-eċċezzjonijiet għat-talba originali li jsiru kif meħtieġ bil-liġi; u l-konvenut għandu, dwar il-kontro-talba jħares, kemm jista' jkun, ir-regoli stabbiliti b'dan il-Kodiċi jew b'xi liġi oħra għall-att proċedurali li bih il-proċedimenti kienu l-ewwel inbdew.

(3) Meta l-proċedimenti jkunu b'ċitazzjoni, kontro-talba magħmula f'nota ta' eċċezzjoni tkun tiswa daqs preżentata ta' ċitazzjoni dwar dik it-talba, li għandha tiġi

⁵ Fol. 38.

notifikata lill-attur, li għandu jipproċedi daqslikieku kien il-konvenut dwarha; u f'kull każ bħal dan, l-egħluq tal-proċedimenti preliminari bil-miktub u l-applikazzjoni ta' l-artikoli 151 u 152 għandhom jibdeu mal-preżentata ta' dik in-nota ta' eċċezzjoni mill-attur jew malli jagħlaq iż-żmien għall-preżentata tagħha.

Billi ma hemmx in-nuqqasijiet li qiegħda tara s-soċjetà attriċi, l-eċċezzjoni ma tistax tintlaqa'.

Ngħaddu issa biex inqisu t-talba tal-konvenuta Montebello biex il-qorti tgħid illi l-garanzija mogħtija minnha ma tiswiex għax ma tħarsux il-formalitajiet li kienet trid il-liġi fiż-żmien meta ngħatat. L-art. 1933 dak iż-żmien kien igħid hekk:

1933. Il-plegġerija magħmula mill-mara għal obligazzjoni ta' żewġha, mingħajr l-awtorizzazzjoni tal-qorti, ma tiswiex.

Dan ifisser illi mara miżżewġa setgħet, ukoll mingħajr l-awtorizzazzjoni ta' żewġha, tidhol garanti ta' ħaddieħor li ma jkunx żewġha; setgħet ukoll tidhol garanti flimkien ma' żewġha, basta żewġha ma jkunx id-debitur ewlieni⁶. Fil-każ tallum il-konvenuta hija garanti, flimkien ma' żewġha l-konvenut l-ieħor Anthony Montebello u mas-soċjetà konvenuta *A. Montebello Limited*, tad-dejn tas-soċjetà konvenuta l-oħra *Concrete Mix Limited*. Żewġ il-konvenuta huwa biss garanti flimkien magħha ta' dejn ta' terzi u għalhekk, *prima facie*, ma jidhirx illi l-każ kien jintlaqat bl-art. 1933 tal-Kodiċi Ċivili.

Madankollu, l-art. 1933 tal-Kodiċi Ċivili, qabel ma kien imħassar bl-art. 83 ta' l-Att XXI ta' l-1993, kien maħsub biex iħares l-interessi tan-nisa miżżewġa b'mod illi l-kunsens tagħhom waħdu, mingħajr l-awtorizzazzjoni tal-qorti, ma kienx biżżejjed biex jintrabtu b'garanzija għal dejn ta' żwieġhom. Din kienet dispożizzjoni ta' *ius cogens* u għalhekk il-partijiet ma setgħux jaħarbu minnha. Għal din ir-raġuni, għalkemm fil-każ tallum id-debitur ewlieni ma hux żewġ il-konvenuta iżda hija soċjetà, li għandha personalità ġuridika magħżula minn dik ta' l-azzjonisti u tad-diretturi tagħha, il-qorti għandha d-dmir illi tara jekk fis-sewwa s-soċjetà hijiex *alter ego* ta' żewġ il-konvenuta,

⁶ Ara *Giuseppe Mamo et versus Gius. Mifsud et*, App. ~iv. 14 ta' Mejju 1920, XXIV-I-536.

b'mod illi s-self lis-soċjetà huwa self lil żewġ il-konvenuta "maskerat" bħala dejn lil terza persuna. Li kieku l-qorti ma kellhiex din is-setgħa, il-partijiet kienu jkunu jistgħu jegħelbu dak li kienet trid il-liġi billi jinqadew bl-istrataġemma li dejn tar-raġel ipinguh bħala dejn ta' persuna morali.

L-ishma fis-soċjetà *Concrete Mix Limited*, id-debitriċi ewlenija, fiż-żmien relevanti kienu mqassma hekk: Anthony Montebello kellu sehem wieħed (1) u s-soċjetà *A. Montebello Limited* kellha disgħa u sebgħin elf, disa' mija u disgħa u disgħin (79,999) sehem. Anthony Montebello kien direttur waħdieni. L-ishma f'*A. Montebello Limited* kienu mqassma hekk: Anthony Montebello kellu disgħa u sebgħin elf, disa' mija u disgħa u disgħin (79,999) sehem u Doris Montebello kellha sehem wieħed (1). Ta' din is-soċjetà wkoll Anthony Montebello kien direttur waħdieni.

Fil-fehma tal-qorti, għalhekk, ma jista' jkun hemm ebda dubju illi *Concrete Mix Limited* kienet effettivament *alter ego* ta' Anthony Montebello, u meta l-konvenuta dañlet garanti ta' dejn ta' dik is-soċjetà kienet qiegħda, fis-sewwa, tagħmel tajjeb għal dejn ta' żewġa bla ma qabel kisbet l-awtorizzazzjoni ta' qorti kif kien irid dak iż-żmien l-art. 1933 tal-Kodiċi Ċivili.

Il-garanzija għalhekk ingħatat bi ksur tal-liġi u ma tiswiex. Għal din ir-raġuni l-qorti, wara li tiċċad ukoll it-tieni eċċezzjoni tas-soċjetà attriċi għall-kontro-talba, tilqa' l-kontro-talba u tgħid illi l-garanziji mogħtija mill-konvenuta kemm bis-saħħa ta' l-att notarili tat-23 ta' Mejju 1988 kif ukoll bil-*guarantee forms* tat-23 ta' Mejju 1988 u tat-8 t'Ottubru 1992, ma jiswewx.

Ladarba t-talbiet tas-soċjetà attriċi kontra l-konvenuta Montebello huma mibnija fuq il-premessa illi l-konvenuta tat garanzija li tiswa, dawk it-talbiet ma jistgħux jintlaqgħu u huma miċħuda.

L-ispejjeż, kemm dawk tal-kawża ewlenija kif ukoll tar-rikonvenzjoni (flief dawk li dwarhom sar ftehim bejn l-attriċi u l-konvenuti l-oħra), għandha tħallashom is-soċjetà attriċi.

< Sentenza Finali >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----